

суб'єкта владних повноважень та зобов'язувати такого суб'єкта владних повноважень прийняти рішення з метою захисту прав та інтересів особи, яка звернулася до суду.

Також згідно з положеннями статті 129 Конституції України, суддя, здійснюючи правосуддя, є незалежним та керується верховенством права.

1. Кодекс адміністративного судочинства України: текст прийнятий Верховною Радою України 6 липня 2005 року: (із змінами та доповненнями станом). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

2. Петришин О. В. Право як соціальне явище: особливості юридичного підходу. *Проблеми філософії права*. 2006-2007. Том IV-V. С.73-83.

3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) від 2 листопада 2004 р. № 15-рп/2004. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-04>.

Олександр КИРИЧЕНКО

завідувач кафедри права

Міжнародного класичного університету
імені Пилипа Орлика (м. Миколаїв),

доктор юридичних наук, професор

КОРИННЕ РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПРЕЗИДЕНТА КРАЇНИ, ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ І ВСІЄЇ СИСТЕМИ АНТИДЕЛІКТНИХ ОРГАНІВ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

Дуже гостра необхідність докорінного реформування інституту президента держави, органів прокуратури та всієї системи антиделіктних органів у контексті вимог ч. 1 ст. 8 Конституції України [4] у частині визнання та дії принципу верховенства права та п. 57 розд. IV Доповіді Венеціанської комісії «Верховенство права», згідно з якими, «понад те, має існувати установа або організація – як обвинувач, який певною мірою має бути теж незалежною від виконавчої влади і який забезпечує, щоб порушник закону – навіть якщо потерпілі не заявляють про це – постав перед судом» [1], коротко обґрунтована у низці авторських публікацій [2, с. 52–62; 3, с. 13 та ін] наступним чином.

Фактично через вимоги ч. 2 ст. 3, ч. 6 ст. 55 та ч. ч. 1, 2 ст. 102 Конституції України [4] українська держава є власне президентською республікою. Адже тільки Президент країни та жодний інший суб'єкт владних повноважень може виступати на міжнародній арені від імені держави та зрештою відповідає за неухильне дотримання Основного

закону та інших правових актів та правового статусу всіх співвітчизників [2, с. 52; 3, с. 27].

Для цього ч. 6 ст. 55 Конституції України надає президентові країни у розпорядження будь-які кошти, які прямо не заборонені законом [4], а вимоги ч. 2 ст. 3 та ч. ч. 1, 2 ст. 102 Конституції України [4] покладають на даного особливого суб'єкта владних повноважень обов'язок з тим, щоб він негайно припиняв незаконні діяння та/або скасовував нелегітимні рішення та/або правові акти інших суб'єктів владних повноважень, а також хоча б і остаточні, але незаконні судові рішення [2, с. 52; 3, с. 27–28].

Необхідно також мати на увазі, що фактично відсутні терміни давності для застосування Президентом країни з метою виконання вимог ч. 2 ст. 3, ч. 6 ст. 55 та ч. ч. 1, 2 ст. 102 Конституції України [4] власне зазначених засобів забезпечення неухильного дотримання на території держави будь-яких правових актів та правового статусу всіх співвітчизників, практично – всіх без винятку осіб, які проживають або з іншим правовим статусом, що перебувають на території держави. Терміни давності існують з певними винятками лише застосування заходів карально-виховної юридичної відповідальності [2, з. 52; 3, с. 28].

Зазначені цілі також ніяк не можна досягти без реального докорінного перетворення та повноважень органів прокуратури на Праву руку президента держави з поверненням та оновленням власне у Конституційному кодексі України (а також відновити або передбачити в Основному законі будь-якої іншої країни світу) природної функції прокуратури щодо здійснення нагляду за точним, одноманітним та неухильним дотриманням законів та інших правових актів з боку будь-яких соціосуб'єктів, а як наслідок, і за найбільш ефективним, раціональним та якісним виконанням суб'єктами владних повноважень базової конституційної обов'язки держави щодо пізнання, визнання, забезпечення та неухильне дотримання правового статусу всіх співвітчизників, попередження порушення даного правового статусу та у разі порушення – за максимально можливим його відновленням [2, с. 53; 3, с. 28].

У такому разі інститут президента держави та органи прокуратури повинні набути статусу особливої наглядової гіпергілки державної влади за здійсненням зазначеного нагляду за точним, одноманітним та неухильним дотриманням законів та інших правових актів з боку представників усіх інших гілок державної влади (правотворчої, правозастосовної, антиделіктної) та всіх інших суб'єктів владних повноважень та інших соціосуб'єктів держави, а як наслідок, і за найбільш ефективним, раціональним та якісним виконанням суб'єктами владних повноважень базисного конституційного обов'язку держави щодо пізнання, визнання, забезпечення та неухильного дотримання правового статусу всіх співвітчизників, оперативного попередження порушення їх правового статусу та максимально можливого його відновлення [2, с. 53; 3, с. 28].

І власне така сутність та функції інституту президента країни та органів прокуратури та забезпечують належне виконання цитованих вимог п. 57 розд. IV Доповіді Венеціанської комісії «Верховенство права» [1; 2, с. 53; 3, с. 28].

Ґрунтуючись на викладених положеннях, доцільно подати таке коротке обґрунтування гострої необхідності докорінного реформування всієї системи існуючих антиделіктних органів та появи нових органів [2, с. 51-52; 3, с. 27; 5, с. 10–13], насамперед суду, публічнотури, адвокатури, слідотури, експертнотури, ордістотури та виконавці. У такому аспекті варто підтримати запропоновану ще 2010 року Інноваційну доктрину корінного реформування традиційної судової влади в єдиний антиделіктний орган в особі Верховного суду України, а також будь-якої іншої держави світу, з вичерпним набором судових палат (конституційної, антикримінальної, адміністративної, трудової, де-факто майново-договірної або цивільної та де-юре) майново-договірної або господарської, арбітражної, економічної), які мають дублюватися на рівні обласних судів та бути реалізовані за допомогою відповідної спеціалізації суддів місцевих судів [2, с. 70; 3, с. 28–29; 5, с. 42–43].

Існуючу функцію прокуратури щодо процесуального керівництва слідством (діданням, попереднім слідством) доцільно передати керівникам слідчих підрозділів слідотури, об'єднаних на основі принципу єдиноначальності по всьому спектру підслідності [2, с. 64; 3, с. 29] з реалізацією та принципом спеціалізації слідчих по окремих категоріях справ.

Функцію ж звинувачення та іншого захисту правового статусу потерпілого необхідно передати заново створеному антиделіктному органу – публічнотурі, який також покликаний діяти на принципі єдиноначальності, отримувати заробітну плату працівників та інше матеріально-технічне забезпечення лише від держави та мати два підрозділи:

а) звинувачення та іншого захисту правового статусу потерпілого у всіх видах судочинства та інших ситуаціях представлення інтересів потерпілих перед суб'єктами владних повноважень;

б) іншої пов'язаної з цим юридичної допомоги [2, с. 64; 3, с. 29].

У межах цієї діяльності також має бути реалізований принцип спеціалізації обвинувачів за окремими категоріями справ у всіх видах судочинства та інших ситуаціях представлення інтересів потерпілих перед суб'єктами владних повноважень.

У такому разі корінному реформуванню необхідно піддати і адвокатуру, яка також повинна діяти на принципі єдиноначальності з аналогічною відповідною спеціалізацією адвокатів, отримувати заробітну плату працівників та інше матеріально-технічне забезпечення тільки від держави, а отримання будь-якої матеріальної та іншої вигоди від клієнта або його інтереси від будь-якого іншого соціосуб'єкта необхідно

розцінювати, як і щодо будь-яких інших антиделіктологів, не інакше як хабар (отримання неправомірної вигоди) або побори зі значно посиленою (аж до смертної кари) карально-виховною антикримінальною відповідальністю, а в структурі даного антиделіктного органу також повинні бути лише два підрозділи:

а) захисту правового статусу правопорушників у всіх видах судочинства та інших ситуаціях представлення інтересів правопорушників перед суб'єктами владних повноважень;

б) іншої пов'язаної з цим юридичної допомоги [2, с. 64; 3, с. 29].

У контексті найбільш ефективного, раціонального та якісного пізнання, визнання, забезпечення та дотримання правового статусу громадян та інших соціосуб'єктів, оперативного попередження його порушення, у разі порушення максимально можливого відновлення та неухильного залучення осіб, винних у вчиненні цих правопорушень, до відповідного виду, характеру та ступеня тяжкості юридичної відповідальності має бути докорінно реформована сутність, функції та система та всіх інших антиделіктних органів [2, с. 51–52; 3, с. 27; 5, с. 10–13], особливо, слідотури, експертнотури, ординотури та виконавці [2, с. 65–66; 3, с. 30], які також мають бути у вигляді єдиного антиделіктного органу та побудовані на принципі єдиноначальності з поєднанням за принципом спеціалізації всіх існуючих видів відповідної антиделіктної діяльності, а саме:

1. Наслідки – у межах спеціалізації такої діяльності з антиделіктних органів, що її здійснюють.

2. Експертних досліджень у всіх основних видах судочинства: конституційному, антикримінальному, адміністративному, трудовому, де-факто майново-договірному або цивільному та де-юре майново-договірному або господарському (арбітражному, економічному та ін.).

3. Ординотичну діяльність – у межах спеціалізації такої діяльності з антиделіктних органів, що її здійснюють.

4. Виконавча діяльність – виконання остаточних судових рішень або рішень інших повноважних органів з усіх видів судочинства з існуванням двох департаментів:

4.1. Виправно-трудова чи пенітенціарна (виконання судових рішень щодо засудження підсудного до смертної кари чи іншої вищої міри покарання та позбавлення чи іншого обмеження його свободи).

4.2. Виконання інших судових рішень та виконавчих проваджень.

З метою реалізації викладених інноваційних підходів щодо корінного реформування сутності, функцій та системи антиделіктних органів та відповідного забезпечення дотримання правового статусу громадян та інших соціосуб'єктів О.О. Кириченко та інші представники наукової школи юриспруденції професора Аланкіра розробили інноваційні редакції 13 статей перспективного Конституційного кодексу України, а також будь-якої іншої країни світу, які доцільно подати у цьому збірнику тез

доповідей конференції у вигляді серії окремих публікацій під єдиною назвою – «Інноваційні конституційні засади забезпечення дотримання правового статусу громадян та інших соціосуб'єктів у контексті дії принципу верховенства права».

1. Верховенство права. Доповідь, схвалена Європейською Комісією «За демократію через право» (Венеціанською Комісією) на 86-му пленарному засіданні. Венеція. 25 – 26 березня 2011 р. URL : [https://www.venice.coe.int/webformsdocuments/default.aspx?pdf=CDL-AD\(2011\)003rev-ukr](https://www.venice.coe.int/webformsdocuments/default.aspx?pdf=CDL-AD(2011)003rev-ukr).

2. Кириченко О. А., Тунтула О. С., Ткач Ю. Д. Інновації юриспруденції в забезпеченні журналістської галузі права та медіабезпеки : монографія. Варшава : RS Global Sp.z O.O., 2021. 98 с. URL : <https://monographs.rsglobal.pl/index.php/rsgl/catalog/book/40>.

3. Кириченко О.О., Косаревська О.В. Корінне реформування інституту президента держави, органів прокуратури як його правої руки та всієї системи антиделіктних органів: частина 1. *The Journal of Eastern European Law*. Журнал східноєвропейського права. Міжнар. наук.-метрич. Бази : Index Copernicus International, HeinOnline. 2021. № 95. С. 23–37. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2021/12/kirichenko_kosarevskaya_95.pdf.

4. Конституція України : закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141, із змінами, згідно із законом України № 27-ІХ від 3 вересня 2019 р., ВВР, 2019, № 38, ст. 160. [Zakon.rada.gov.ua](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr) : веб-сайт. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>

5. Новітня концепція реформування судової влади України : навч. посібник. Є.В. Кириленко, С.А. Кириченко, Т.О. Коросташова, Ю.О. Ланцедова, О.С. Тунтула ; за наук. ред. О.А. Кириченка. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. 60 с.

Ігор КОПОТУН

проректор з міжнародних зв'язків
Академії ГУСПОЛ (Чеська Республіка),
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України

Микола РУДИК

викладач кафедри поліцейського права
Національної академії внутрішніх справ
(м. Київ, Україна),
кандидат юридичних наук

НОРМАТИВНО-ПРАВОВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Існування міжнародних нормативно-правових актів, що закріплюють стандарти поведінки учасників дорожнього руху та усіх тих, хто користується автошляхами дає змогу не тільки уніфікувати правила, норми і стандарти, що стосуються забезпечення дорожнього руху не тільки на території певної держави та й у світі загалом, а також удосконалити